

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra

Kopsavilkums — 2013. gada pārskats

Eiropas Darba
drošības un veselības
aizsardzības aģentūra

Lai gan ekonomikas vide ir bijusi sarežģīta, Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (Aģentūra) ir turpinājusi darbu, lai popularizētu labas darba drošības un veselības aizsardzības (DDVA) nozīmīgumu, uzsverot ekonomisko pamatojumu. Turpinoties pārrunām par ES Darba drošības un veselības aizsardzības stratēģiju, aģentūrai ir skaidrāka izpratne par turpmāko ceļu, kā arī tā ir pieņēmusi stratēģisko programmu 2014.–2020. gadam.

1. Eiropas Riska observatorija

Aģentūra 2013. gadā publicēja 2012. gada prognozes paraugprojekta “Zaļās darbavietas un darba drošība un veselības aizsardzība” konstatējumus — [galveno ziņojumu](#) angļu valodā un [kopsavilkuma ziņojumu](#) sešās valodās. Pēc tam tā publicēja ziņojumu par [DDVA un vēja enerģiju](#) un e-faktu lapas par [ekoloģisko būvniecību](#) un [neliela apmēra saules enerģijas ieguvē](#), kā arī pievienotos kontrolosarakstus par apdraudējuma identificēšanu attiecībā uz [ekoloģisko būvniecību](#) un [neliela apmēra saules enerģijas ieguvē](#). Aģentūra ir arī atklājusi jaunu tīmekļa lapu, kas veltīta [DDVA zaļās darbavietās](#).

Prognozes projekts ir izmantota scenārija pieeja, lai identificētu un paredzētu gaidāmos DDVA riskus, kas rastos no pārmaiņām tehnoloģijā vai sabiedrībā. Aģentūra uzsāka priekšizpēti, lai noteiktu, kuri jaunie un nākotnes jautājumi būtu visatbilstošākie izpētei nākamajā lielākajā prognozes projektā. Tā uzdeva arī izveidot aktualitāšu pārskatu “Pašreizējie un nākotnes DDVA jautājumi veselības aprūpes nozarē, tostarp mājas un kopienas aprūpē”. Veselības un sociālā aprūpe tiek uzskatīta par nozari ar augstu nodarbinātības potenciālu, tomēr tā ir atstāta novārtā DDVA ziņā, jo īpaši mājas un kopienas aprūpē. Šī pētījuma konstatējumus publicēs 2014. gadā.

Aģentūra 2013. gadā pabeidza sagatavošanas darbus cita paraugprojekta — [Eiropas uzņēmumu apsekojuma par jaunajiem un nākotnes riska veidiem \(ESENER\)](#) — otrajam izdevumam. Šajā svarīgajā darbā ir sniegts ieskats, kā visā Eiropā pārvalda darbavietas riskus. Pirmo reizi 2014. gada apsekojumā tiks iekļauti mikrouzņēmumi (ar 5–10 darbiniekiem) un lauksaimniecības nozare.

Citi svarīgi 2013. gadā paveiktie darbi ir literatūras pārskats [“Jauni darba drošības un veselības aizsardzības riski un tendences sievietēm”](#), kurā līdzās citiem ieskatiem ir sniegti svarīgi atjaunināti dati par darba izraisītu vēzi sievietēm un profesionālo kaitējumu sieviešu reproduktīvajai veselībai. Sagatavošanā ir ziņojumi par aktualitātēm saistībā ar darba izraisītu vēzi un par darba kaitējumu reproduktīvajiem orgāniem, ko publicēs 2014. gadā.

Konferencē Eiropas Parlamentā iepazīstināja ar sākotnējiem rezultātiem attiecībā uz nozīmīgo pilotprojektu “Drošāks un veselībai nekaitīgāks darbs jebkurā vecumā: darba drošība un veselības aizsardzība novecojoša darbaspēka kontekstā”. [Protokolu](#) 2014. gada sākumā publicēja aģentūras tīmekļa vietnē.

Aģentūras 2013. gada ziņojumā [“Darba drošības un veselības aizsardzības prioritātes Eiropā 2013.–2020. gadam”](#) ir noteiktas prioritātes pētniecībā, lai aizpildītu zināšanu trūkumu saskaņā ar

stratēģiju “Eiropa 2020”. No šā ziņojuma aģentūra 2014. gadā izveidos sarakstu ar “galvenajām prioritātēm” un Komisijas nostājas dokumentiem.

Visbeidzot, turpinājās darbs pie aģentūras [OSHWiki projekta](#), gatavojoties oficiālajai palaišanai 2014. gada vasarā. Kopumā tika sagatavots, uzrakstīts un apstiprināts 121 jauns raksts, bet izstrādes posmā ir vēl 28 raksti. Šis projekts radīja lielu interesi Drošu un veselībai nekaitīgu darbavietu samītā, kas novembrī notika Bilbao, kā arī tas veicināja starptautisku DDVA organizāciju interesi.

2. Darba vides informācija

Būtisks sasniegums bija kampaņas rokasgrāmatas sagatavošana 2014.–2015. gada kampaņai [Veselīgas darba vietas uzvar stresu](#). Kampaņas ir aģentūras paraugaktivitātes informētības vairošanai un svarīgs veids, kā nodot informāciju darbvietām, jo īpaši mikrouzņēmumiem, kā arī maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Daudz darba arī tika veltīts praktiskas informācijas sagatavošanai, lai palīdzētu uzņēmumiem, jo īpaši MVU, pārvaldīt psihosociālos riskus darba vietā. Līdz Eiropas Nedēļai drošībai un veselībai darbā, kas notiks 2014. gada oktobrī, visās ES valodās tiks publicētas e-rokasgrāmatas. Tāpat 2014. gadā tiks publicēti arī divi svarīgi pārskati par psihosociālo risku izpratnes uzlabošanu un iespējamajām stratēģijām to novēršanai.

Kampaņa [Novērsīsim darba vides riskus kopā](#), kas notika 2012.–2013. gadā, bija līdz šim visveiksmīgākā ar nepieredzēti daudziem pasākumiem un oficiālajiem partneriem. Tā bija arī nozīmīga “pirmizrāde”. Jūnijā aģentūra Briselē rīkoja ļoti veiksmīgu kampaņas papildpasākumu — “Labas prakses salīdzinošā novērtēšana un pieredzes [apmaiņa darba drošības un veselības aizsardzības jomā](#)”. Tajā tika pulcēti DDVA profesionāļi un politikas veidotāji, kuri dalījās ar gūtajām mācībām un labas prakses piemēriem.

Kopš [tiešsaistes interaktīvās riska novērtēšanas \(OiRA\)](#) projekta palaišanas 2011. gadā tas ir kļuvis par pamatu aģentūras darbam — centieniem, lai sekmētu DDVA darbavietās visā Eiropā, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumos, kuri veido 99 % no visiem uzņēmumiem un kuru resursi bieži vien ir ierobežoti. Iepriekš 2013. gadā tika publicēti deviņi jauni rīki: frizieru rīki Beļģijai (franču un flāmu valodā) un Portugālei; rīks Spānijas autoskolām, kā arī ādas darbnīcām un miecētavām (kataloņu valodā); rīks Lietuvas autoremonta darbnīcām; sabiedriskās ēdināšanas rīki Francijai un Grieķijai; rīks Latvijai biroja darbam; privātās drošības rīks Eiropas Savienībai. Šobrīd tiek izstrādāti vairāk nekā aptuveni 50 rīki, un visā Eiropā OiRA kopiena darbojas kopīgi, lai izstrādātu un uzlabotu rīkus. Aģentūra atbalsta šo darbu, nodrošinot mācības par OiRA rīku generatoru un nodrošinot palīdzības dienestu OiRA kopienai.

Papildus iepriekšminētajam aģentūra uzdeva veikt priekšizpēti par to, kā var sekmēt un atbalstīt tādu rīku plašu lietošanu, kas paredzēti, lai ieviestu dalībvalstīs jau pieejamos vai izstrādes procesā esošos DDVA risinājumus.

Citas svarīgas publikācijas šajā gadā bija ziņojumi [“Kultūru daudzveidība darbā: drošas un veselībai nekaitīgas darbavietas sekmē vadības priekšzīme un darbinieku iesaistīšanās”](#) un [“Darba drošības un veselības aizsardzība: visas mācību vides pieeja”](#).

3. Saziņa, kampaņas un popularizēšana

Iepriekšējā gada sasniegumi bija pamatā 2012.–2013. gada kampaņai drošām un veselībai nekaitīgām darbavietām “Novērsīsim darba vides riskus kopā”. [Kampaņas 87 oficiālie partneri](#) bija rekordliels skaits uzņēmumu un organizāciju no Eiropas publiskā un privātā sektora, kas kopā ar aģentūru vienotiem spēkiem koncentrējās uz drošības un veselības aizsardzības uzlabošanu darba vietā, kuru sekmē vadības priekšzīme un darbinieku iesaistīšanās. Vairāk nekā 30 valstīs notika informētības vairošanas pasākumi, un aģentūra aktivizēja daudzvalodu [tiešsaistes kampaņas rīkkopu](#), ļaujot ikvienam vienkārši organizēt darba drošības un veselības aizsardzības kampaņu. Aprīlī Dublinā ES Padomes Īrijas prezidentūras laikā notika [Labas prakses balvu](#) pasniegšanas ceremonija. Eiropas Nedēļā drošībai un veselībai darbā oktobrī valstīs tika rīkots simtiem pasākumu, kuri galvenokārt bija

mācības un treniņi, semināri un konferences, kā arī informētības vairošanas pasākumi sociālajos plašsaziņas līdzekļos par kampaņu un tās vēstījumiem. Kampaņa noslēdzās novembrī ar [Drošu un veselībai nekaitīgu darbavietu samitu, kas notika Bilbao](#). Tajā pulcējās aptuveni 300 delegāti, kuriem bija iespēja apmainīties idejām un gūtajām mācībām, nostiprināt kampaņas sasniegumus un nodrošināt risku novēršanas darba turpināšanos vēl ilgi pēc kampaņas beigām.

Beidzoties 2012.–2013. gada kampaņai, jau rit sagatavošanās darbi 2014.–2015. gada kampaņai — Veselīgas darba vietas uzvar stresu. Tika izstrādāti plāni, radīts zīmols un izstrādāti [reklāmas materiāli](#). Aģentūras partneri no *Napo Consortium* izveidoja arī [filmu par stresu](#), kurā darbojas populārais animācijas filmu tēls Napo.

Ar trešās [Eiropas viedokļu aptaujas par darba drošību un veselības aizsardzību](#) rezultātiem iepazīstināja 9. maijā — Eiropas dienā. Par stresu saistībā ar darbu un DDVA attiecībā

uz vecāka gadagājuma darbiniekiem tika intervēti 16 500 darbinieki 31 valstī. Rezultāti lielā mērā tika atspoguļoti presē, apstiprinot visā Eiropā izplatāmo 2014.–2015. gada kampaņas vēstījumu, ka psihosociālos riskus var pārvaldīt tādā pašā sistemātiskā veidā kā jebkuru citu DDVA problēmu.

Kontaktpunktiem iesniedza informētības vairošanas portfeli, lai veicinātu *OiRA* un sekmētu *OiRA* izmantošanu mazos un vidējos uzņēmumos. Gada laikā ir notikuši deviņi veicināšanas semināri — Beļģijā, Kiprā, Grieķijā (divas saistītas sesijas), Latvijā (trīs saistītas sesijas) un Lietuvā (divas atsevišķas sesijas).

Piekto gadu pēc kārtas aģentūra pasniedza savu [Veselībai nekaitīgu darbavietu filmu balvu](#) Starptautiskajā Leipcigas dokumentālo un animācijas filmu festivālā (*DOK Leipzig*). Aģentūra turklāt atbalsta uzvarējušās filmas DVD izdošanu un subtitru nodrošināšanu, tās izplatīšanu valstu kontaktpunktos, kā arī organizē filmas demonstrēšanu visā Eiropā.

Jauno [Napo filmu par paslīdēšanu un pakļupšanu — Napo in... No laughing matter](#) prezentēja 2013. gadā. Iniciatīva „[Napo skolotājiem](#)” tiešsaistē padara pieejamu resursu klāstu, tostarp Napo filmas, ar nodomu iekļaut jeb integrēt DDVA izglītībā un izveidot bērniem no mazotnes stabilus drošības un veselības aizsardzības paradumus. Līdz 2013. gada beigām pakete “Napo skolotājiem” bija pieejama 18 valodās un tika reklamēta 23 dalībvalstīs un Eiropas Ekonomikas zonas valstīs.

Preses dienests visu 2013. gadu veicināja un reklamēja aģentūras darbu. Palielinājās [kampaņas plašsaziņas līdzekļu partnerība](#), pieaugot deviņās dalībvalstīs līdz 20 plašsaziņas līdzekļu partneriem,

kuri atbalstīja 2012.–2013. gada kampaņu. Jaunā pieeja padarīt publisku Labas prakses balvu pasniegšanas ceremoniju ievērojami palielināja balvas nozīmību. Turpinājās aģentūras tīmekļa vietnes pārveide, ko pabeigs 2014. gadā, nostiprinot tās nozīmi kā Eiropas pirmajam DDVA informācijas ieguves punktam. Aģentūra 2013. gadā ir publicējusi 11 jaunus ziņojumus un 12 e-faktu lapas, kā arī daudzus veicināšanas un audiovizuālos materiālus.

Tāpat 2013. gadā ir paplašinājušās aģentūras saziņas partnerattiecības ar Eiropas Biznesa atbalsta tīklu. Valstu kontaktpunkti un Eiropas Biznesa atbalsta tīkla DDVA vēstnieki organizēja 18 valstu partneru tikšanās, šādā veidā izplatot informāciju Eiropas darba vietās, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumos. Divi partneri arī kopīgi darbojās Eiropas Biznesa atbalsta tīkla DDVA balvas pasniegšanas atklāšanā, kuru piešķir kā atzinību par DDVA vēstījumu nodošanu mazos un vidējos uzņēmumos. Pirmo balvu pasniedza Drošu un veselībai nekaitīgu darbavietu samitā, kas novembrī notika Bilbao.

4. Tīklu veidošana un koordinēšana

[Aģentūras stratēģiskās daudzgadu programmas 2014.–2020. gadam](#) īstenošana uzlabos tās saikni ar kontaktpunktu tīklu. Uzdevums 2013. gadā bija nodrošināt, lai [kontaktpunktu tīkls](#) turpinātu veiksmīgi funkcionēt, kaut arī uzņēmējdarbības vide bija sarežģīta. Augsta līmeņa vizītes palīdzēja demonstrēt kontaktpunktu nozīmību valdībām un sociālajiem partneriem. Aģentūra 2013. gadā rīkoja divas vizītes — vienu uz Lietuvu, vienu uz Somiju. Starptautiskā līmenī aģentūra atbalstīja Starptautisko Darba organizāciju mācību seminārā DDVA politikas veidotājiem, demonstrējot Eiropas trīspusējo modeli.

Aģentūra turpināja sagatavot kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis dalībai Eiropas DDVA pasākumos, piemēram, atbalstot to pievienošanas kontaktpunktu tīklam un piedalīšanos rīkotajās aktivitātēs, tulkojot un drukājot materiālus Drošu un veselībai nekaitīgu darbavietu kampaņām, izplatot Napo DVD un mudinot piedalīties Labas prakses balvu konkursā. Pēdējais izrādījās īpaši veiksmīgs pasākums 2013. gadā, jo kādu Turcijas uzņēmumu paziņoja par vienu no uzvarētājiem, kas lieliski demonstrē aģentūras darba ietekmes rezultātu.

Briseles Sakaru birojs turpināja savu pamatdarbu, pārstāvot aģentūru un sniedzot informāciju galvenajiem partneriem. Birojs savā 2013. gada darbā pastiprināti nodarbojās ar Eiropas sociālo dialogu attiecībā uz nozaru sociālā dialoga komiteju potenciālu veikt ieguldījumu *OiRA* projekta rīku izstrādē. Birojs arī organizēja Eiropas Parlamenta deputātiem veiksmīgu studiju vizīti uz aģentūras galveno mītni, lai viņi varētu klātienē uzzināt vairāk par to, kā darbojas aģentūra.

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (EU-OSHA) palīdz

Eiropai kļūt par drošāku, veselīgāku un produktīvāku vietu darbam. Aģentūra pēta, izstrādā un izplata uzticamu, izsvērtu un objektīvu informāciju par darba drošību un veselības aizsardzību, kā arī rīko Viseiropas informatīvi izglītojošas kampaņas. Aģentūra, ko Eiropas Savienība ir nodibinājusi 1996. gadā un kas atrodas Spānijas pilsētā Bilbao, sasauc kopā pārstāvjus no Eiropas Komisijas, dalībvalstu valdībām, darba devēju un darba ņēmēju organizācijām, kā arī vadošos ekspertus no katras ES dalībvalsts un arī ārpus tām.

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra

12 Santiago de Compostela

E-48003 Bilbao, Spānija

Tālr.: +34 944358400

Fakss: +34 944358401

E-pasts: information@osha.europa.eu